IRM IGAZSÁGÜGYI ÉS RENDÉSZETI MINISZTÉRIUM

A Kormány döntésének megfelelően, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium is összegezte az elmúlt év szakmai tevékenységét reprezentáló tényeket és adatokat. Meggyőződésünk, hogy a tárca által elért, és most bemutatott eredmények - az átadás-átvételi dokumentációban részletezett folyamatban lévő ügyekkel egyetemben - kifejezik a Bajnai-kormány, és ezen belül az igazságügyi kormányzat előremutató jogpolitikai törekvéseit.

Az elmúlt év egyenlegét megvonva, törekvéseink középpontjában az elmúlt évben elsősorban a jogrendszer alkotmányosságának, egységességének és szakmai színvonalának biztosítása, és minőségi megújítása állt. Munkánk során prioritást élvezett és élvez a jog- és közbiztonság erősítése. A gazdasági jogalkotás terén elsősorban arra koncentráltunk, hogy a törvény mind egyszerűbb és teljesíthetőbb feltételeket támasszon a vállalkozókkal szemben. Mélyreható változásokat indítottunk el a közigazgatási eljárás területén is. A jogi szabályozás eredménye a szolgáltató állam egyértelmű térnyerése, az igazságszolgáltatás gyorsítása, a peres eljárások egyszerűsítése. Társadalompolitikai szempontból rendkívül fontosnak tartjuk a távoltartás intézményének bevezetését, és a gyakorlati alkalmazást könnyítő részletszabályok megalkotását.

A Rendőrség és a Határőrség sikeres integrációja a rendészeti terület jogalkotáson túlmutató komoly eredménye volt. Ki kell emelni a közbiztonság javítását szolgáló összehangolt intézkedések egyértelmű sikerét is. Végezetül, említést érdemel - mert az igazságügyi és rendészeti tárca szakmai munkájának eredményességét bizonyítja - az a kriminál-statisztikai tény, hogy a közterületen elkövetett bűncselekmények száma a múlt évben 17 %-kal csökkent, az ismertté vált bűncselekmények száma pedig 4 %-kal mérséklődött.

Megvalósított intézkedések, kiemelt ügyek

Gazdaságfejlesztés, versenyképesség

A vállalkozások közötti jogviták gyorsabb elbírálása érdekében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2009. évi LXVIII. Törvény új alapokon (és elsősorban elektronikus kommunikáción) nyugvó eljárási rendet vezet be a vállalkozások egymás közötti pereiben 2011. január 1. napjától. A cél a polgári peres eljárások gyorsítása volt, annak érdekében, hogy a minőségi ítélkezés feltételei erősödjenek, és az igazságügyi szolgáltatások hatékonysága és időszerűsége növekedjen.
A szabályrendszer döntő részét *a vállalkozások egymás közötti pereiről* szóló új Pp-fejezet teszi ki. A gazdasági élet szereplői számára kialakított külön eljárási rend a jelenleginél hatékonyabban biztosítja az anyagi jog által biztosított garantált jogosultságok érvényre jutását. Ez hozzájárulhat a gazdasági életben meglévő visszásságok egy részének felszámolásához: a jogviták könnyebb és gyorsabb rendezése nagymértékben elősegíti a körbetartozások számának csökkenését,

egyúttal a külön szabályok bevezetése a vállalkozások jogainak, üzleti érdekeinek érvényre jutását is magasabb szinten biztosítja, ez pedig pozitív hatással van a vállalkozások versenyképességére.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény és a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvényt módosító 2009. évi CXXI. törvény (Gtm) az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról szóló 2007/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ültette át. Az irányelv erősíti a részvényesi jogokat, és megoldja a határokon átnyúló szavazáshoz kapcsolódó problémákat. E körben az irányelv többek között átláthatósági szabályokat határozott meg, szabályozta a képviselő útján történő szavazással kapcsolatos kérdéseket, valamint kiterjesztette az elektronikus úton való közgyűlési részvétel lehetőségét.
A Gtm. a tőzsdére bevezetett társaságok vonatkozásában – javítandó e társaságok átláthatóságát, az Európai Bizottság Felelős Társaságirányítási Ajánlásaival összhangban – előírta, hogy e társaságok igazgatósága, igazgatótanácsa, illetve ahol működik felügyelő-bizottság, ott a felügyelő-bizottsága tagjainak nevét, valamint a tagoknak e minőségükben nyújtott pénzbeli juttatásokat közzé kell tenni.

A hivatalos iratok elektronikus kézbesítéséről és az elektronikus tértivevényről szóló 2009. évi LII. törvény szerint az elektronikus kézbesítési folyamat központi eleme az, hogy az elektronikus kommunikációban (iratküldésben) megjelenik a feladótól és a címzettől független szerv, amelynek a feladata a kézbesítés lebonyolítása. A kézbesítési feladatokat az „Állami Elektronikus Kézbesítési Szolgáltató" látja el. Az Állami Elektronikus Kézbesítési Szolgáltató rendszerén keresztül szabályszerűen kézbesített iratokhoz különböző jogszabályokban foglalt joghatás fűződhet. Ahhoz, hogy az elküldött iratok átvételéhez joghatás fűződjön, elengedhetetlenül szükséges az, hogy a feladó egyrészt hitelt érdemlően tudomást szerezzen a címzett számára küldött elektronikus okiratok szabályszerű átvételéről, másrészt az át nem vett elektronikus iratokkal kapcsolatban megállapíthassa a kézbesítési vélelem beálltát.

2009. évi L. törvény a fizetési meghagyásos eljárásról 2010. június 1-jétől olyan igényérvényesítési rendszert hoz létre, amely egyaránt előnyös az állampolgárok, valamint a vállalkozások számára: a bíróságoktól „eltereli" a fizetési meghagyásos ügyek intézését (ez évi 500 000 ügy) és azokat a közjegyzőkhöz telepíti. A természetes személyek valamennyi hagyományos úton előterjeszthetik kérelmeiket: személyesen vagy írásban postai úton; továbbá elektronikus úton is eljárhatnak. A kérelmek jelenleg 111 helyi és 20 megyei bíróságon terjeszthetők elő, ezzel szemben az új rendszerben a 314 közjegyzői iroda bármelyike eljárhat. Ugyancsak kedvező változás: a kérelem szóbeli előterjesztésére a közjegyzői iroda teljes nyitvatartási idejében lesz mód (jelenleg erre hetente egyszer van mód, a bírósági panasznapon) és a szóban elmondottak elektronikus rögzítése is ingyenesen történik. A meghagyás kibocsátásának határideje jelenleg 15 nap, erre a közjegyzőnek mindössze 3 napja lesz. A közjegyző a határidők betartásáért anyagi felelősséggel fog tartozni.
A végrehajtások elrendelése a jövőben nemcsak a végrehajtási lap kiállítását jelentheti, hanem egyéb intézkedéseket is: végrehajtás kérelemtől eltérő elrendelését végzéssel, biztosítási intézkedés elrendelését, végrehajtható okirat kijavítását, külföldi (EU) végrehajtási kérelemhez szükséges tanúsítványok kiállítását, stb. Ez az

eljárás is elektronikus lesz, melynek eredményeként jelentősen rövidebb lesz az eljárási határidő és gyorsabb, biztonságosabb az iratforgalom.

A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. CLXII. törvény módosítása értelmében jogi személy végrehajtást kérő által lakás kiürítése iránt kezdeményezett végrehajtási eljárásban a lakóingatlanának elhagyására köteles természetes személy kötelezett kérelmére a lakóingatlan önkéntes kiürítésére megállapított határidő 90 nappal meghosszabbítható. A jogalkotó ezzel humánusabbá tette az eljárást, illetve több időt ad az új lakhatási feltételek biztosítására.

A belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi keretirányelv átvételét biztosító szolgáltatási kerettörvény (2009. évi LXXVI. törvény), valamint a kapcsolódó, ágazati jogszabály módosítások révén egyszerűbbé és könnyebbé vált egyes szolgáltatási tevékenységek megkezdése és folytatása. Különösen az egyablakos ügyintézés bevezetésével az érintett vállalkozásoknak csökkentek az adminisztrációs terhei. A korábbi bürokratikus engedélyezési rendszert sok esetben felváltotta az egyszerűbb, gyorsabb és egyben átláthatóbb bejelentési kötelezettség.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével összefüggő felülvizsgálat először valósította meg a hazai közigazgatási eljárásjog történetében a teljes ágazati joganyag felülvizsgálatát. Ennek során – összesen 1009 oldalon keresztül összesen 471 ágazati törvényt és kormányrendeletet módosítva – megszüntette az „ahány eljárás annyiféle szabályozás" gyakorlatot, lebontotta az elektronikus ügyintézés jogi akadályait, drasztikusan csökkentette a személyes megjelenést igénylő eljárások számát, az ügyfél által szolgáltatandó adatok és iratok körét, számos indokolatlanul párhuzamos eljárást szüntetett meg. Kodifikációs szempontból teljesen, szakmai szempontból pedig szorosan kapcsolódott a – 83 engedélyezést felszámoló, 70 eljárásban a hallgatás-beleegyezés jogintézményét bevezető – belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv átültetéséhez.

Átláthatósági megállapodás bevezetése. A közbeszerzési eljárásokban alkalmazható átláthatósági megállapodásról és az átláthatósági biztosok nyilvántartásának vezetéséről 113/2010. (IV. 13.) Korm. rendelet értelmében Az átláthatósági megállapodás a közbeszerzési eljárás megindítását megelőzően, a közbeszerzési eljárás előkészítésekor az ajánlatkérő és az átláthatósági biztos között írásban megkötött, nyilvánosságra hozott szerződés. A megállapodás az átláthatósági biztos monitoring tevékenységére vonatkozó szabályokat rögzíti. A megállapodás célja, hogy a közbeszerzési eljárás jogszerűsége és átláthatósága érdekében hozzájáruljon a gazdasági verseny tisztaságához, valamint elősegítse a közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságra hozatalára és a közérdekű adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó kötelezettségek teljesítését. 2010. július 1-jétől az 1 Mrd feletti értékű a Közlekedési Operatív Programból finanszírozott közútfejlesztésre irányuló közbeszerzési eljárásokban kötelező az átláthatósági biztos igénybe vétele, 2011-től azonban már minden 200 M Ft-ot elérő vagy azt meghaladó értékű, többségi részben központi állami költségvetésből vagy európai uniós és más nemzetközi forrásból támogatott beruházások esetén.

Polgári jog

Kormányzati ciklusokon átívelő feladat volt az új Polgári Törvénykönyv kodifikációja. Közel másfél éves parlamenti vitát követően az Országgyűlés novemberben elfogadta a Javaslatot és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvényt (a továbbiakban: új Ptk.) 2009. november 20-án hirdették ki a Magyar Közlönyben. Az új Ptk.-val a jogalkotó alapvető célja egy olyan kódex megalkotása volt, amely a magánjogi jogviszonyok jelenleginél is szélesebb spektrumát öleli fel. Az új Ptk. monista elven épül fel: átfogja az üzleti világ, a kereskedelem, vagyis a vagyoni forgalom professzionális szereplői és a magánszemélyek magánjogi viszonyait egyaránt. A tervezett változtatások között kiemelkedő, hogy az eddig önálló törvényben szabályozott családjog anyaga beépül az új Polgári Törvénykönyvbe. A kihirdetett Ptk. hatálybalépése jelenleg, az Alkotmánybíróság vonatkozó döntésének következtében az Országgyűlés döntésétől függ.

A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvényt az Országgyűlés 2009 márciusában fogadta el, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Bét.) 2009. július 1-jén lépett hatályba. Ezáltal a nemzetközi tendenciáknak megfelelően Magyarországon is hivatalos elismerést nyert az azonos neműek partnerkapcsolata. A Bét. kiállta az alkotmányosság próbáját, ugyanis a törvény alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványokat a megtámadott rendelkezések érdemi vizsgálatát követően az Alkotmánybíróság a 32/2010. (III. 25.) AB határozatában elutasította.

A nehéz helyzetbe került, lakáshitellel rendelkező polgárok védelme érdekében szükséges törvénymódosításokról szóló 2009. évi XLVIII. törvény elfogadásával többféle segítséget kaptak azok az adósok, akik a gazdasági, pénzügyi válság következtében megnövekedett terhek miatt nem képesek tartozásaikat törleszteni, s emiatt lakhatásuk is veszélybe kerül. A törvény az önkormányzatok kényszerértékesítéseken történő lakásvásárlását segítő módosításokat is tartalmaz - a települési önkormányzatoknak is több lehetőséget adva arra, hogy bérlakásként működtethető ingatlant szerezzenek, s az így megszerzett ingatlant a benne lakó adós részére bérbe adják. A módosítás elősegíti, hogy az adósok lakóingatlanait árverésen kívül, az árverési vétel hatályával lehessen eladni: a törvény meghosszabbította ennek érdekében az árverést megelőző azon közzétételi időszakot, amely alatt sor kerülhet ilyen eladásra (ingatlanok esetében 30 napról 60 napra nőtt ez az időszak). Emellett a törvény olyan részvételi jogot biztosított az önkormányzatoknak, hogy nem kell rálicitálniuk a vételi ajánlatokra, hanem a mások által megtett vételi ajánlatokkal azonos összegű árverési vételi ajánlatot téve válhatnak a lakóingatlanok árverési vevőivé. Az önkormányzatok nemcsak a hatósági árveréseken élhetnek ezzel a joggal, hanem akkor is, ha a zálogjogosult hitelező – vagy megbízottja – végrehajtási eljárást mellőzve értékesíti a zálogjoggal terhelt lakóingatlant.

Az alapjogok magas szintű érvényesülését előmozdító intézkedések

Új alapokra helyeztük a bűnügyi nyilvántartási rendszert. Az Alkotmánybíróság 144/2008. (XI. 26.) AB határozata gyakorlatilag megsemmisítette a bűnügyi nyilvántartási rendszer addigi szabályozását. Az AB határozat nyomán előkészített törvényi szabályozás, valamint az infrastrukturális fejlesztések eredményeképpen a 2009. július 1-jével az alkotmányossági követelményeknek teljesen megfelelő, az adatalanyok információs önrendelkezési jogát kiteljesítő, de egyben működőképes, hatékony bűnügyi nyilvántartási rendszer állt fel. A 2010. január 1-jével hatályba lépett jogrendszeri felülvizsgálat pedig amellett, hogy biztosítja a bűnügyi személyes adatok alkotmányos kezelését az egész jogrendszerben, hatékony megoldást nyújt az eddig végrehajthatatlan foglalkozástól eltiltás, és a büntetlen előélet követelményének ellenőrizhetősége (ellenőrizendősége) tekintetében.

Elvégeztük a jogszabályszerkesztés követelményeinek egységesítését. A **jogszabályszerkesztésről** szóló – 2010. március 1-jén hatályba lépett – **igazságügyi és rendészeti miniszteri rendelet** megalkotásával jogszabályi formát öltöttek a kodifikáció – korábban csak szokásjogi úton, és ilyen módon is csak tendenciaszerűen érvényesülő – formai követelményei anélkül, hogy a rendelet a szabályozást tartalmi oldalról bármilyen szempontból korlátozná. A rendelet kodifikációs mintákat tartalmaz a kodifikációs tevékenység megkönnyítése érdekében, választ ad a felfokozott ütemű szabályozásból eredő problémák kodifikációs problémáira, valamint a tartalmi problémát okozó kodifikációs hibák és hiányosságok kiküszöbölésére szolgáló követelményeket fogalmaz meg. A szakterület a rendelet alkalmazásának, valamint a kodifikációs tevékenységnek az előkészítése érdekében 350 oldalas, a kodifikacio.irm.gov.hu honlapon elérhető útmutatót dolgozott ki, és az itt beérkező kérdéseket folyamatosan megválaszolja.

A külföldre utazásról szóló törvény módosítása, valamint a kiskorúak személyazonosító igazolvánnyal történő ellátása. A törvénymódosítás nyomán a közösségi vívmányoknak megfelelően megteremtődtek a második biometrikus adatot (ujjnyomat) tartalmazó e-útlevelek 2009. június 28-át követő kiadásának törvényi feltételei, a kiskorúak számára is lehetővé vált a személyazonosító igazolvány igénylése, ezzel biztosítva a külföldre utazás lehetőségének kiszélesítését. Egyszerűbbé és korszerűbbé váltak a születés anyakönyvezését követő hatósági eljárások: a gyermek részére a hatóság hivatalból állítja ki és küldi meg az adóazonosító jelet, valamint a TAJ-számot igazoló hatósági igazolványt is.

Újraszabályoztuk a hazai anyakönyvezés rendszerét. A 2011. január 1-jén hatályba lépő új szabályozás megteremti az elektronikus anyakönyvi rendszer jogi feltételeit (melynek infrastrukturális feltételei jelenleg kialakítás alatt állnak), továbbá újragondolt, ügyfélbarát eljárásrendet alakít ki.

Megújítottuk a lakcím-bejelentési eljárást. A 2011. január 1-jén hatályba lépő szabályozás úgy teszi hatékonyabbá a lakcímbejelentésekkel kapcsolatos hatósági tevékenységet, hogy egyben biztosítja a lakás felett rendelkezni jogosult személy kontrollját és a többféle – akár elektronikus – bejelentési és hozzájárulási megoldás bevezetésével csökkenti mind a bejelentő, mind pedig a rendelkezésre jogosult személy adminisztratív terheit.

Felállítottuk a Központi Szabálysértési Nyilvántartást. A KEKKH-val együttműködve, a tárca szakmai irányítói feladatai keretében koordinálta a Központi Szabálysértési Nyilvántartás kialakításának, valamint az alkalmazására történő

felkészülésnek, továbbá a második generációs biometrikus útlevél bevezetésének, valamint a 14 év alatti kiskorúak személyazonosító igazolvánnyal történő ellátásának folyamatát.

Büntetőpolitika, büntetőjogi jogalkotás

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2009. évi LXXX. törvény alapvető célja a társadalom biztonságérzetének a növelése. Ez javítja az állampolgárok életminőségét, mivel aki bűncselekmény sértettjévé válik, szélesebb jogokkal bír saját védelme érdekében, továbbá az emberek azt érzik majd, hogy a bűnelkövetők szigorú büntetésekre számíthatnak.
Az első csoportot a *szigorító rendelkezések* alkotják, ide tartoznak az alábbiak. A törvény

- „erőszakos többszörös visszaeső" elnevezéssel új elkövetői kategóriát vezetett be, e bűnelkövetők ki vannak zárva minden büntetéskiszabási kedvezményből és esetükben a büntetési tétel alsó és felső határa is emelkedik.
- a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett támadások visszaszorítása érdekében súlyosabban minősül a személyi szabadság megsértése, a magánlaksértés, a hivatalos személy elleni erőszak, a garázdaság, az önbíráskodás és a rablás, ha fegyveresen illetve felfegyverkezve követik el.
- az intézkedést végrehajtó rendőri és pénzügyőri állomány fokozottabb védelme érdekében módosította a hivatalos személy elleni erőszak tényállását, és megemelte az intézkedő rendőrrel vagy pénzügyőrrel szemben történő elkövetés büntetési tételét.

A második csoportba a *sértettek fokozottabb büntetőjogi védelmét szolgáló rendelkezések t*artoznak. A törvény ennek megfelelően

- a jogos védelem körében szélesebb védekezési jogot biztosít a megtámadottnak.
- érzékelve a megnövekedett társadalmi igényt, kifejezetten megengedte a megelőző jogos védelem érdekében eszköz alkalmazását, amely azonban nem lehet az élet kioltására alkalmas, a védekező fél köteles a sérelem elkerülése érdekében az adott helyzetben minden tőle elvárhatót megtenni.
- értelmező rendelkezésként meghatározta a védekezésre képtelen személy fogalmát, ide értendő bárki, aki kora, egészségi, fizikai állapota miatt vagy bármely más okból nem képes a védekezésre, emellett minősített esetként súlyosabban rendelte büntetni egyes, védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett cselekményeket.

A harmadik csoportot a *szankciórendszer reformját szolgáló rendelkezések* alkotják. A törvény

- csaknem teljesen felszámolta a Btk.-ban korábban meglévő, a büntetési nemek együttes, illetve egymás mellett történő kiszabására vonatkozó korlátokat. Ezzel a Btk. által korábban mellékbüntetésként szabályozott szankciók önálló alkalmazásának teljes körű megteremtésén túl a törvény megsokszorozta a büntetések és intézkedések lehetséges kombinációit.
- jelentősen emelte a kiszabható pénzbüntetés alsó és felső határát. A korábbi szabály szerint 3.000 és 10.800.000 forint között szabható ki pénzbüntetés, a törvény szerint ez az összeg 75.000 és 108.000.000 forint között változhat.

A büntetőeljárások időszerűségének javítása céljából a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2009. évi LXXXIII. törvény célja a büntetőjogi felelősség mielőbbi megállapítása céljából olyan megoldások, jogintézmények bevezetése, melyek eredményesen hozzájárulnak az eljárás gyors lefolytatásához. Ennek megfelelően a törvény

- az eljárások gyorsítása érdekében lehetővé teszi, hogy a relatív kizárási ok (elfogultság) bejelentése esetén a bíró az ügydöntő határozat meghozatalában részt vehet.
- a vádlott megjelenési kötelezettségének teljesítése érdekében bevezette a tárgyalási őrizet fogalmát.
- ha a hivatásos bíró személyében változás történt, a tárgyalás hat hónapon belül a tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető.
- módosította a bíróság elé állítás szabályait. Korábban az ügyésznek tizenöt nap állt rendelkezésre, hogy meghatározott bűncselekményi körben összegyűjtse valamennyi bizonyítékot és a terheltet a bíróság elé állítsa. A tizenöt napos határidőt a törvény harminc napra módosította.
- a kiemelkedő tárgyi súlyú, és emiatt igen súlyos szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetén a terhelt által előzetes letartóztatásban tölthető időtartamot három helyett négy évben határozza meg, azonban változatlanul arra kell törekedni minden ügyben, hogy a terhelt előzetes letartóztatása a lehető legrövidebb ideig tartson.
- ha a bíróság az ítéleti tényállásban megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár értékét, ezen összeg mértékéig el kell bírálnia a magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt.

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2009. évi CXXXVI. törvény a tulajdon elleni szabálysértések felderítésének javítása, illetve szigorúbb szankcionálása érdekében az alábbi módosításokat vezette be:

- módosította az általános illetékességi szabályt az elkövetés helyére az elkövető lakóhelyéről.
- ha a tulajdon elleni szabálysértés miatt a feljelentést a rendőrségnél teszik meg, és a késedelem az elkövető kilétének megállapítását veszélyezteti, vagy a bizonyítékok eltűnésével járhat, illetve az eredményes felderítés érdekében szükséges, a rendőrség a szükséges intézkedéseket megteheti. Erre korábban nem volt lehetőség.
- a tulajdon elleni szabálysértések körében bevezette az érték-egybefoglalást.

Nemzetközi-, bel- és igazságügyi együttműködés

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról szóló Megállapodás módosításáról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 111/2009. (V. 27.) Korm. rendelet célja, hogy a két állam között már ténylegesen működő, valamint a létrehozandó határátkelőhelyek

nemzetközi jogi státuszát, valamint az esetleges forgalombővítéseket nemzetközi szerződésben rendezze. Az állami szervek, önkormányzatok, valamint az állampolgárok igényeinek megfelelően 2009 májusában került sor a horvát határforgalmi megállapodás módosítására, az autópálya határátkelőhely tehermentesítése, a Dráván vízi járművekkel közlekedő személyek ellenőrzésének megkönnyítése, valamint annak érdekében, hogy a határmenti térségben élők számára egész évben biztosítsuk Letenye régi határátkelőhelyen a határátlépés lehetőségét.

2006. évi XL. törvény a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között a kiadatásról és a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, Budapesten, 1994. december 1-jén aláírt szerződések módosításáról szóló szerződések kihirdetéséről. A módosítások következtében a kiadatási ügyek intézése egyszerűsödik, a bűnügyi jogsegély együttműködés több területre terjedhet ki (pl. banki információk beszerzése) és a jogsegély új formáinak igénybe vételére is lehetőség nyílik (pl. közös nyomozócsoportok létrehozása, videókonferencia igénybevétele tanú vagy szakértő meghallgatására).

2010. évi XL. törvény az egyes rendészeti és migrációs tárgyú törvények módosításáról, valamint egyes törvényeknek a Vízuminformációs Rendszer bevezetésével összefüggő jogharmonizációs célú módosításáról. A törvénymódosítások megteremtik a vízumeljárás során keletkezett (személyes) adatok cseréjét megvalósító összeurópai adatbázis; a VIS magyarországi alkalmazásának feltételeit. A VIS teljes körű beindulását követően a beadott vízumkérelmek vonatkozásában egyrészt az uniós szintű VIS fogja tárolni az uniós tagállamokban, így a magyar hatóságok eljárásában keletkezett vízumadatokat, másrészt külső határokon a határellenőrzés magában foglalja majd az ujjnyomat-verifikációt a vízumkötelezett harmadik országbeli állampolgárok belépésre jelentkezésekor. Ezen felül kijelöli azokat a hatóságokat, amelyek a VIS-hez bűnüldözési célból hozzáféréssel rendelkezhetnek.

Az **Európai Rendőrakadémia (CEPOL) igazgatói posztját** – hosszas előkészítő és kormányzati támogató folyamat eredményeként – 2009 decemberében a magyar jelölt, dr. Bánfi Ferenc nyugállományú rendőrvezérőrnagy nyerte el. A bel- és igazságügyi együttműködés területén a CEPOL egyre nagyobb jelentőséggel bír, ezért a pozíció elnyerése a magyar rendészeti szervek európai tekintélyének növelésén túl általában is erősítette az uniós magyar szerepvállalást és presztízst.

Rendészet

A Kormány 2009-ben hirdette meg a **Rend és Biztonság programot**. A program célkitűzéseiben különös szerepet kapott a helyi közbiztonság megerősítésén kívül az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása is. Ennek jegyében növeltük meg a rendészeti szakközépiskolákban az elmúlt egy évben, a beiskolázottak számát 400 fővel és strukturáltuk át a rendészeti szakközépiskolák programját úgy, hogy a hallgatók több időt tölthessenek mentorok társaságában közterületen.

Az elmúlt időszak bebizonyította, hogy az állampolgárok szubjektív biztonságérzete jelentős összefüggést mutathat azzal, hogy közterületen, illetve a közvetlen környékükön észlelnek-e a közbiztonság, közrend fenntartásáért felelős személyeket. Ennek jegyében az **Országos Polgárőr Szövetség támogatását a**

korábbi kétszeresére, 725 millió forintra emeltük.

A helyi közbiztonság megerősítése érdekében **megindítottuk a Településőr Programot**, mely ma már átfogja a települési hálózat több, mint egyharmadát. Bevontunk a közrend, közbiztonság fenntartásába további 2300 olyan személyt, aki addig munkanélküli volt, részükre álláslehetőséget teremtettünk. Mindezt az IRM költségvetése és a Közmunka Program biztosította.

A **közterület-felügyelet megerősítése** érdekében lehetőséget biztosítottunk arra, hogy a közterület-felügyelők a településőrökkel együtt láthassanak el szolgálatot, így megnőtt a közterületi szolgálati idő, mely ugyancsak a közrend, közbiztonság megerősítésének céljait szolgálja.

A **fegyveres biztonsági őr program folytatása** biztosítja, hogy további kb. 300 objektumőri feladatokat ellátó, s ehhez túlképzett rendőr jelenjen meg a közterületeken, helyükre a rendőrséggel munkaviszonyban álló fegyveres biztonsági őrök léptek. E program, mely szintén a munkanélkülieknek a munka világába bevonására, illetve a rendőrségi tevékenység megerősítésére irányul, roma fiataloknak a rendőrséghez kötődését is elősegítette.

A rendőrség törekedett arra is, hogy beosztottjai az éles konfliktusos helyzetekben helyes magatartást tanúsítsanak. Ennek jegyében a rendőrség közrendvédelmi állománya folyamatosan **konfliktusmegelőző képzésben** részesül.

A helyi közbiztonság megerősítését szolgálja a **rendőrségi térfigyelő rendszerek jelentős fejlesztése** is, illetve azok a meghirdetett uniós programok, melyek az önkormányzati térfigyelő rendszerek bővítésére és újak létrehozására teremtenek pénzügyi lehetőséget. Új térfigyelő központ létesült több vidéki városban, Budapesten pedig a X. és XI. kerületben.

A **hivatásos szolgálatról szóló törvény tavalyi lényeges módosítása**, és az egészségügyi felülvizsgálatról szóló jogszabályok felülvizsgálata eredményezte, hogy az egészségügyi okból távozni szándékozók száma a korábbi töredékére esett vissza, illetve, hogy a rendőrségnél rendszeresített 45.447 álláshelyből ma már több, mint 44.300 betöltött. A 25 évi szolgálati viszonyt már letöltöttek állományban maradására már illetménykiegészítés is jár. Ilyen magas arány a betöltött álláshelyekben a rendőrség-határőrség integrációja óta nem volt. Ma már közel 3000 körzeti megbízott teljesít szolgálatot, mely gyakorlatilag valamennyi településen biztosítja a folyamatos rendőri jelenlétet.

Azokon a területeken, ahol az elmúlt időszakban jelentősen megnőtt a szabálysértések száma (szabálysértési nyilvántartás csak 2010. január 1. óta létezik) a **Közbiztonsági Háló programmal fokoztuk a rendőri jelenlétet**. A 2010. március 1-jétől folyó újabb Háló programban fokozatosan 256 veszélyeztetett település és 6 budapesti kerület tekintetében szerveztek túlszolgálatot. A 274.650 óra túlszolgálat azt jelenti, mintha 762 rendőrrel több teljesített volna szolgálatot a közterületeken. A május végéig tartó program keretében eddig 2694 főt fogtak el, ebből 1173 személyt tetten értek bűncselekmény elkövetésekor. Emellett 18.405 fővel szemben szabálysértés miatt intézkedtek. A rendőrök mellett polgárőrök, mezőőrök és más társhatóságok 1671 óra együttes szolgálatot végeztek. A Készenléti Rendőrség negyedik vidéki, miskolci Bevetési Osztálya éppen a fokozottan veszélyeztetett területen erősíti meg a gyors csapatszolgálati fellépés lehetőségét.

A büntetés-végrehajtási szervezet kritikus helyzetértékelés mellett összeállította – a maga nemében kiemelkedő és korszakos jelentőségű – ***„Felelősen, felkészülten"*** **címet viselő programot.** A dokumentum egy szakmailag sikeres és az új kihívásoknak megfelelő szervezet számára intézkedések sorozatát írja elő. A küldetés-jövőkép-értékek megfelelnek a társadalmi igényeknek, – racionális és költséghatékony működés mellett is – olyan állami szolgáltatás nyújtása a cél, hogy a fogvatartottak sikeres reintegrációjával csökkenjen a bűnismétlés kockázata. A program széleskörű, nagyszámú célkitűzést tartalmaz, amelyekhez célt meghatározó, és az eredményességet ellenőrző indikátorokat rendeltek.

Stratégiai programok és intézkedések:

- „Rend, biztonság" program: Az intézetek rendjének és biztonságának fokozása, minőségi változás elérése a fogvatartottak egymás általi fenyegetettsége, az intézeten belüli jogsértések csökkentése, az őrzés technikai feltételeinek javítása terén.
- „Integráció, reintegráció" program: Az intézményrendszer társadalmi, helyi közösségi beágyazódásának, integrációjának növelése, melynek lényegi elemei a társadalmi partnerekkel való együttműködés fokozása a fogvatartottak reintegrációja terén, valamint a szervezet elismertségének, intézményi, társadalmi kapcsolatainak erősítése.
- „Európai színvonalú személyzet" program: A Szervezet európai jellegű és színvonalú rendészeti szervvé fejlesztése, amely a személyi állomány képzési, továbbképzési rendszerének reformján keresztül korszerűbb szakmai mentalitás kifejlődését eredményezi, és együtt jár a szolgálat és munkakörülmények normalizálásával, a szervezet munkaerő-piaci helyzetének javításával.
- „Konszolidáció" program: Az évtizedek alatt felhalmozódott, a működést veszélyeztető, egyes létesítmények, eszközök fizikai állapotában, a személyi állomány javadalmazásában mutatkozó súlyos hátrányok, lemaradások csökkentése.
- „Racionalizáció" program: A működés költségeit csökkentő fejlesztések a vagyongazdálkodás, a foglalkoztatás, az informatika területén.

A program intézkedéseinek végrehajtása megkezdődött; a tervezett intézkedések hosszú távra meghatározzák a büntetés-végrehajtási munka fejlesztésének irányait, kiemelt feladatait és azok ütemezését. Elsődleges cél, hogy a fogvatartottak növekvő része végezzen társadalmilag hasznos munkát, szerezzen munkatapasztalatot és a szabadulás után használható szakképzettséget.

Budapest, 2010. május 12.

Dr. Forgács Imre
igazságügyi és rendészeti miniszter